

Italiensk Hjelpearke – Nivå II

Videregående grammatikk og uttrykk — LK20

Verbaltider

Passato prossimo (perfektum)

Dannelse: avere/essere + partisipp

Ho mangiato – Jeg har spist

Sono andato/a – Jeg har gått

Partisipp:

- ARE → -ato: parlato
- ERE → -uto: veduto/visto
- IRE → -ito: dormito

Uregelrette partisipper:

- fare* → *fatto*
- dire* → *detto*
- scrivere* → *scritto*
- leggere* → *letto*
- vedere* → *visto*
- aprire* → *aperto*
- prendere* → *preso*

Verb med essere:

Bevegelsesverb (andare, venire, partire, arrivare, tornare, uscire, entrare), tilstandsverb (essere, stare, nascere, morire, diventare), refleksive verb

NB: Partisipp bøyes med subjektet ved essere:

Lei è andata, Loro sono partiti

Imperfetto (preteritum)

Dannelse: Stamme + endelser

- ARE: -avo, -avi, -ava, -avamo, -avate, -avano
- ERE: -evo, -evi, -eva, -evamo, -evate, -evano
- IRE: -ivo, -ivi, -iva, -ivamo, -ivate, -ivano

Uregelrette:

- essere: ero, eri, era, eravamo, eravate, erano
- fare: facevo, facevi, faceva...
- dire: dicevo, dicevi, diceva...

Bruk: Beskrivelser, tilstander, vaner, gjentatte handlinger, bakgrunn i fortid

Passato prossimo vs. Imperfetto

- PP:** Avsluttede, punktuelle hendelser
- Imp:** Bakgrunn, tilstand, vane
- Pioveva quando sono uscito*
- Mentre studiavo, è arrivato Marco*

Futuro semplice

Dannelse: Infinitivstamme + endelser

-ò, -ai, -à, -emo, -ete, -anno

Uregelrette stammer:

essere → sar-, avere → avr-, andare → andr-, fare → far-, potere → potr-, venire → verr-, vedere → vedr-

Pronomen

Direkte objektspronomen

mi, ti, **lo/la/La**, ci, vi, **li/le**

Lo vedo – Jeg ser ham

La conosco – Jeg kjenner henne

Li compro – Jeg kjøper dem (m.)

Le leggo – Jeg leser dem (f.)

Plassering:

- Foran konjugert verb: *Lo vedo*
- Etter infinitiv (festet): *Voglio vederlo*
- Foran modalt verb: *Lo voglio vedere*

Indirekte objektspronomen

mi, ti, **gli/le/Le**, ci, vi, **gli (loro)**

Gli parlo – Jeg snakker til ham

Le scrivo – Jeg skriver til henne

Gli telefono – Jeg ringer til dem

Kombinererte pronomen

	+ lo/la/li/le
mi	me lo/la/li/le
ti	te lo/la/li/le
gli/le	glielo/gliela/glieli/gliele
ci	ce lo/la/li/le
vi	ve lo/la/li/le

Te lo do – Jeg gir det til deg

Glielo dico – Jeg sier det til ham/henne

Ci og NE

ci – dit/der, om det:

Ci vado – Jeg drar dit

Ci penso – Jeg tenker på det

Ci credo – Jeg tror på det

ne – av det/dem, derfra:

Ne voglio due – Jeg vil ha to (av dem)

Ne parlo – Jeg snakker om det

Ne sono sicuro – Jeg er sikker på det

Modalverb

Presens

potere (å kunne):

posso, puoi, può, possiamo, potete, possono

volere (å ville):

voglio, vuoi, vuole, vogliamo, volete, vogliono

dovere (å måtte):

devo, devi, deve, dobbiamo, dovete, devono

sapere (å kunne/vite):

so, sai, sa, sappiamo, sapete, sanno

I passato prossimo

Bruker hjelpeverbet til hovedverbet:

Ho dovuto lavorare

Sono dovuto andare

Adjektiv og gradbøyning

Plassering

Før substantiv:

- bello, brutto, buono, cattivo
- grande, piccolo, giovane, vecchio

Etter substantiv: De fleste andre

Betydningsendring:

- un grande uomo* (betydningsfull)
- un uomo grande* (fysisk stor)
- un povero ragazzo* (stakkars)
- un ragazzo povero* (fattig)

Gradbøyning

Komparativ: più/meno + adj + di/che

È più alto di me

È più bello che intelligente

Superlativ: il/la più + adj

È il libro più interessante

È la città più bella d'Italia

Absolutt superlativ: -issimo

bellissimo, grandissimo, facilissimo

Uregelrette:

buono → migliore → il migliore
cattivo → peggiore → il peggiore
grande → maggiore, piccolo → minore

Congiuntivo presente

Bruksområder

- Ønske: *Voglio che tu venga*
- Mening: *Penso che sia vero*
- Tvil: *Dubito che possa*
- Følelser: *Sono felice che tu stia bene*
- Nødvendighet: *Bisogna che tu studi*

Dannelse

-ARE: parli, parli, parli, parliamo, parliate, parlino

-ERE: veda, veda, veda, vediamo, vediate, vedano

-IRE: dorma, dorma, dorma, dormiamo, dormiate, dormano

Uregelrette:

- essere: sia, sia, sia, siamo, siate, siano
- avere: abbia, abbia, abbia, abbiamo, abbiate, abbiano
- fare: faccia, faccia, faccia, facciamo, facciate, facciano
- andare: vada, vada, vada, andiamo, andiate, vadano
- venire: venga, venga, venga, veniamo, veniate, vengano

Utløser

Verb som krever congiuntivo:

- Mening: pensare, credere, sembrare
- Ønske: volere, desiderare, sperare
- Følelse: essere felice/triste, temere
- Tvil: dubitare, non essere sicuro

Relativsetninger

CHE – som

Il ragazzo che parla – Gutten som snakker
Il libro che leggo – Boken som jeg leser

CHE brukes for subjekt og objekt

CUI – som (med preposisjon)

La ragazza di cui parlo – Jenta som jeg snakker om
La casa in cui abito – Huset som jeg bor i

L'amico con cui studio – Vennen som jeg studerer med

CUI brukes etter preposisjoner

IL QUALE

Formell variant av che/cui:

*Il ragazzo il quale parla**La ragazza della quale parlo***Preposisjoner**

Sted

- **a** – i/til byer: *a Roma*
- **in** – i/til land: *in Italia*
- **da** – hos, fra: *da Marco, da Roma*
- **su** – på: *sul tavolo*
- **tra/fra** – mellom
- **davanti a** – foran
- **dietro** – bak
- **accanto a** – ved siden av

Tid

- **a** – klokken: *alle otto*
- **in** – årstid, måned: *in estate*
- **di** – tidsrom: *di mattina*
- **da...a** – fra...til
- **per** – i (varighet)
- **fa** – for...siden: *due anni fa*

Delingsartikler

Dannelse: di + bestemte artikler
 del, dello, dell', della, dei, degli, delle

Bruk:

- Ubestemt mengde: *Voglio del pane*
- Som plural av ubestemte artikler: *degli studenti*

Nyttige uttrykk

Meningsuttrykk

- *Penso che...* – Jeg mener at...
- *Secondo me...* – Etter min mening...
- *Credo che...* – Jeg tror at...
- *Mi sembra che...* – Det virker som...
- *Sono d'accordo* – Jeg er enig
- *Non sono d'accordo* – Jeg er uenig
- *Hai ragione* – Du har rett
- *Non hai torto* – Du har ikke urett

Argumentasjon

- *Prima di tutto / Innanzitutto* – Først og fremst
- *Poi / Dopo* – Deretter
- *Inoltre / In più* – I tillegg
- *Tuttavia / Però* – Likevel
- *D'altra parte* – På den andre siden
- *Infine / Alla fine* – Til slutt
- *In conclusione* – Avslutningsvis
- *Per esempio / Ad esempio* – For eksempel
- *Cioè* – Det vil si

Årsak og virkning

- *perché* – fordi
- *quindi / perciò / dunque* – derfor
- *grazie a* – takket være
- *a causa di* – på grunn av
- *siccome* – siden/ettersom
- *dato che* – giitt at

Motsetning

- *ma / però* – men
- *invece* – i stedet
- *al contrario* – tvert imot
- *nonostante* – til tross for
- *benché* – selv om (+ congiuntivo)

Skrivetips nivå II

Tekststruktur

1. Innledning

- Presenter tema tydelig
- Fang leserens interesse
- Angi hensikt med teksten

2. Hoveddel

- 3-4 avsnitt med klar struktur
- Ett hovedpoeng per avsnitt
- Bruk bindeord aktivt
- Gi konkrete eksempler

3. Avslutning

- Oppsummer hovedpunkter
- Gi egen konklusjon
- Åpne for refleksjon

Argumenterende tekst

- Tydelig tese i innledningen
- Påstander med begrunnelser
- Eksempler fra egne erfaringer
- Ta høyde for motargumenter
- Klar konklusjon

Fortellende tekst

- Bruk passato prossimo for handlinger
- Bruk imperfetto for beskrivelser
- Variert språk og adjektiv
- Tidsmarkører (prima, poi, dopo, infine)
- Levendegjør med detaljer

Variert språk

- Bruk synonymer
- Varier setningsstrukturen
- Kombiner enkle og komplekse setninger
- Bruk både hovedsetninger og leddsetninger
- Vis at du behersker ulike tider
- Bruk objektspronomen

Vanlige feil å unngå

- Glem ikke samsvarsbøyning
- Riktig bruk av essere/avere i passato prossimo
- Pronomenplassering (før verbet)
- Congiuntivo etter visse verb
- Preposisjoner med artikler
- Passato prossimo vs imperfetto

Muntlig eksamen

Forberedelse

- Øv på å snakke høyt om ulike tema
- Forbered temaer: familie, skole, fritid, kultur
- Lag stikkord, ikke hele setninger
- Øv på å beskrive bilder
- Tren på å stille spørsmål

Under eksamen

- Snakk tydelig og rolig
- Bruk tiden godt
- Utvid svarene dine
- Be om gjentakelse: *Può ripetere?*
- Bruk omskrivninger hvis du mangler ord
- Ikke vær redd for å gjøre feil

Nyttige fraser

- *Vorrei parlare di...*
- *In questa immagine vedo...*
- *Si tratta di...*
- *Come posso dire...?*
- *Non so la parola esatta, ma...*
- *Secondo me...*

Sjekkliste eksamen

Skriftlig

- ☐ Besvarer oppgaven
- ☐ God struktur med innledning, hoveddel, avslutning
- ☐ Variert ordforråd og uttrykk
- ☐ Riktig bruk av passato prossimo og imperfetto
- ☐ Samsvar adjektiv/substantiv
- ☐ Riktige artikler og preposisjoner
- ☐ Bindeord for sammenheng
- ☐ Congiuntivo brukt ved behov
- ☐ Objektspronomen brukt korrekt
- ☐ Korrekturlest